

Brain International School

Vikas Puri, New Delhi

अभ्यास पत्र 2

विषय : संस्कृत

कक्षा अष्ट

मई, 2025

1. अधोदत्तम् प्रत्येकं अनुच्छेदं पठत प्रश्नान् च उत्तरत-(नीचे दिए गए प्रत्येक अनुच्छेद को पढ़िए और प्रश्नों के उत्तर दीजिए-)
ग्रीष्मकालः सुखदस्य वसन्तकालस्य पश्चात् आगच्छति। ग्रीष्मकाले सूर्यस्य आतपः प्रखरः वर्तते। मानवाः पशु-पक्षिणः वृक्षाः, पादपाः चापि प्रखर-तापेन व्याकुलाः भवन्ति। केचित् जनाः विहाराय पर्वतस्थलेषु गच्छन्ति, केचित् गृहे वातानुकूलितेषु कक्षेषु तिष्ठन्ति। नद्यः, सरोवराः, तडागाः च शुष्यन्ति। सर्वत्र जलस्य अभावः दृश्यते। परं यदि ग्रीष्म-कालस्य प्रचण्डः तापः न स्यात् तर्हि मेघाः कथं भविष्यन्ति। मेघान् विना कुतः वृष्टिः? ग्रीष्मकालस्य प्रभावात् एव वर्षा-ऋतुः आगच्छति। ग्रीष्मकाले गुलमोहर-वृक्षेषु रक्तानि पुष्पाणि अतीव शोभन्ते। मल्लिका-मालती-पादपेषु सुगन्धमयानि श्वेतानि पुष्पाणि विकसन्ति।

I. एकपदेन उत्तरत-(एक पद में उत्तर दीजिए-)

1. ग्रीष्मकालः कस्य कालस्य पश्चात् आगच्छति ?
2. जनाः किमर्थं पर्वतस्थलेषु गच्छन्ति ?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत-(एक वाक्य में उत्तर दीजिए-)

श्वेतानि पुष्पाणि कुत्र विकसन्ति ?

III. यथानिर्देशम् उत्तराणि लिखत-(निर्देशानुसार उत्तर दीजिए)

1. स्यात् = धातुः, लकारः, पुरुषः, वचनम्
2. विहाराय = विभक्तिः, वचनम्।

प्रश्न 2 निम्न चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायाः सहायतया पञ्च वाक्यानि लिखत ।

मञ्जूषा- ग्रामस्य, कुटीरः, कुम्भकारः, घटम्, महिला, घटाः रचयति, भूषयति, बालिका, क्रीडति, वृक्षाः, खट्वा, चित्रे।

प्रश्न 3 निम्न धातुरूपाणि उत्तराणि प्रदत्त विकल्पानि चित्वा लिखत ।

- क) रक्ष् धातु लृट् लकार उत्तम पुरुष बहुवचन लिखत ।
- ख) पठ् धातु लोट् लकार मध्यम पुरुष द्विवचन लिखत ।
- ग) दृश् धातु लङ् लकार मध्यम पुरुष बहुवचन लिखत । (अपश्यत् / अपश्यन् / अदृश्यताम्)

प्रश्न 4 निम्न शब्दरूपाणि उत्तराणि प्रदत्त विकल्पानि चित्वा लिखत ।

- क) कवि (पुल्लिङ्ग)- तृतीया विभक्ति, एकवचन (कवये / कविना / कवीन्)
- ख) कवि (पुल्लिङ्ग)-सप्तमी विभक्ति, बहुवचन
- ग) मति (स्त्रीलिङ्ग)- संबोधन विभक्ति

प्रश्न 6 शब्दार्था लिखत ।

1 गुहां 2 दधिपुच्छः

प्रश्न 6 रेखांकित पदानि प्रश्न निर्माणं कुरुत ।

1 सिंहस्य नाम खरखनखरः । 2 गुहा उच्चगर्जेन प्रतिध्वनिना ।

प्रश्न 7 'सुभाषितानि' पाठात् द्वे श्लोकाः कंठस्थं कुरुत ।

प्रश्न 'सुभाषितानि' पाठस्य द्वि व पंच श्लोक लिखत ।

